

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับการพัฒนาลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชนในเขตเมือง
และชนบท

นางสาว อัจฉราวรรณ อิศรางกูร ณ อยุธยา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

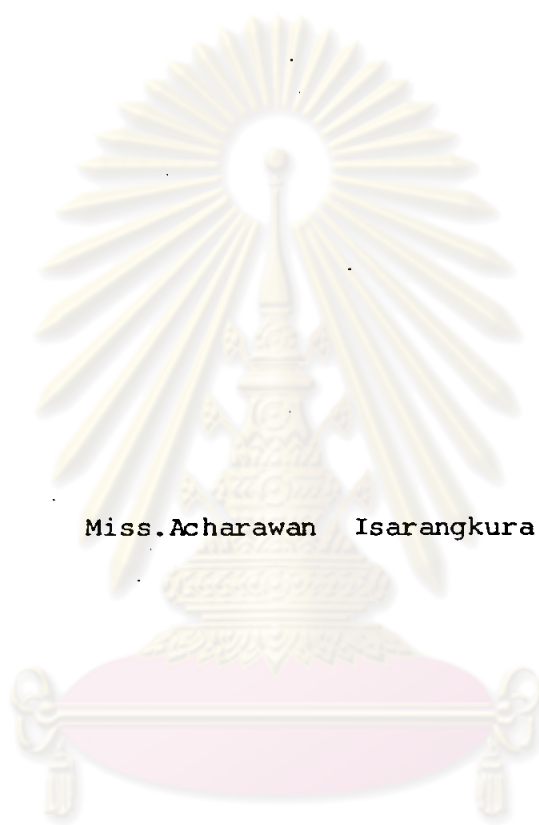
พ.ศ. 2529

ISBN 974 - 566 - 625 - 4

013618

i 18289083

The Relationship between Mass Media Exposure And Development
towards Modernity of The Youth in Urban And Rural Areas

Miss.Acharawan Isarangkura

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับการพัฒนาลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชนในเขตเมืองและชนบท

โดย

นางสาว อัจฉรวรรณ อิศรางกูร ณ อยุธยา

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารการ

[Handwritten signature]

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

[Handwritten signature]

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

[Handwritten signature]

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิณฑิโหวาท)

[Handwritten signature]

กรรมการ

(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับการพัฒนาทักษะ สมัยใหม่ของเยาวชนในเขตเมืองและชนบท
ชื่อนิสิต	นางสาว อัจฉราวรรณ อิศรางกูร ณ อยุธยา
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี
ภาควิชา	การประชาสัมพันธ์
ปีการศึกษา	2528

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับการพัฒนาทักษะสมัยใหม่ของเยาวชนในเขตเมืองและชนบท โดยศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเขตเมืองและชนบท จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 959 คน (11 โรงเรียน) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งปรากฏว่ามีนักเรียนตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นเป็นจำนวน 854 คน คิดเป็นร้อยละ 89.05 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) การทดสอบไค - สแควร์ (Chi - Square) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพาร์เชียล (Partial Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX ผลการวิจัยที่สำคัญปรากฏดังนี้ คือ

1. การติดต่อกับสังคมภายนอกและฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 กล่าวคือ เยาวชนที่มีระดับการติดต่อกับสังคมภายนอกในระดับสูงจะมีแนวโน้มของการเปิดรับสื่อมวลชนในระดับสูงและเยาวชนที่มีระดับการติดต่อกับสังคมภายนอกในระดับต่ำจะมีแนวโน้มของการเปิดรับสื่อมวลชนในระดับต่ำด้วย ในทำนองเดียวกันเยาวชนที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจในระดับสูงจะมีแนวโน้มของการเปิดรับสื่อมวลชนในระดับสูงและเยาวชนที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำจะมีแนวโน้มของการ

เปิดรับสื่อมวลชนในระดับต่ำด้วย ส่วนตัวแปรเขตและเพศไม่มีความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนอย่างมีระดับนัยสำคัญ .05 กล่าวคือ เยาวชนไม่ว่าจะอยู่ในเขตเมืองหรือชนบทก็ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของการเปิดรับสื่อมวลชนและเยาวชนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือหญิงก็ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของการเปิดรับสื่อมวลชนเช่นกัน

2. เขต ฐานะทางเศรษฐกิจและการติดต่อกับสังคมภายนอกมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับสูงกว่าเยาวชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ส่วนเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับสูง และเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับต่ำด้วย สำหรับเยาวชนที่มีการติดต่อกับสังคมภายนอกในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับสูงและเยาวชนที่มีการติดต่อกับสังคมภายนอกในระดับต่ำมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับต่ำ ส่วนตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่เมื่อได้ทำการวิเคราะห์หาค่าโดยพหุคูณ กล่าวคือ เยาวชนเพศชายมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่มากกว่าเยาวชนเพศหญิง

3. การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เยาวชนที่มีการเปิดรับสื่อมวลชนในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับสูง และเยาวชนที่มีการเปิดรับสื่อมวลชนในระดับต่ำมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับต่ำ

4. เขต เพศ การติดต่อกับสังคมภายนอก ฐานะทางเศรษฐกิจ แต่ละตัวแปรกับลักษณะสมัยใหม่ส่วนใหญ่มีค่าลดลง เมื่อควบคุมตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชน ยกเว้นตัวแปรเพศสรุปได้ว่า สื่อมวลชนเป็นตัวแปรแทรกในกระบวนการลักษณะสมัยใหม่

5. ตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชนสามารถอธิบายลักษณะสมัยใหม่ได้ดีที่สุด โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์

Thesis Title THE RELATIONSHIP BETWEEN MASS MEDIA EXPOSURE AND
DEVELOPMENT TOWARDS MODERNITY OF THE YOUTH IN URBAN
AND RURAL AREAS

Name MISS ACHARAWAN ISARANGKURA

Thesis Advisor Associate Professor Joopol Rodcumdee

Department Public Relations

Academic Year 1985

ABSTRACT

The purpose of this reasearch was to study the relationship between mass media exposure and development towards modernity of the youth in urban and rural areas of which the samples were 959 students (11 schools) in Matayom Suksa III from urban and rural schools in Kanchanaburi. The instrument for data collecting was a questionnaire. It appeared that there were 854 students answering questionnaires or 89.05% of all samples selected. Analysis of data was conducted by using percentage, chisquare test, pearson product moment correlation, partial correlation and multiple regression. The computer programm SPSSX was used in data processing.

The major results of this study were as follows :

1. There was a significant correlation between cosmopolite, economic status and mass media exposure at .05 and .01 level. That was the youth who have high level of cosmopolite would also have high level of mass media exposure. Therefore, the ones with low level of cosmopolite would trend to have low level of mass media exposure. Similarly, the youth who have good economic status would trend to have high level of mass media exposure other variables, e.g., area and sex were not significantly correlated with mass media exposure at .05 level.

2. There were significant correlations among area, cosmopolite, economic status and modernity at .01 level. The youth living in Urban area would trend to modernization better than ones in the rural area. The youth with good economic status will highly trend to be modernized. At the same time, sex variable was significant correlated with modernity when analysis of data was conducted by using multiple regression.

3. There was a significant correlation between media exposure and modernity at .01 level.

4. Most of the relationship significant level among area, sex, cosmopolite and economic status and modernity was reduced when we controled mass media exposure, except sex variable. It was a conclusion that mass media was the intervenning variable in modernization process.

5. Mass media exposure variable, especially newspaper could be used to explain modernity.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานทางวิชาการ กำลังใจ การสนับสนุน จากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งนี้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่ล่องลอยไปได้ด้วยดี หากปราศจากการสนับสนุน ของ รศ.จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษา, รศ.อรรรรณ ปิลาญ์โอวาท, คร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการวิทยานิพนธ์, ผู้ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ เริ่มแรกจนสมบูรณ์, และผู้เขียนยังได้รับความกรุณาจาก รศ.ดร.ธนวดี บุญลือ ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะอาจารย์พหุณี เขยจรรรยา ที่ได้ช่วยแนะนำสิ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และ นอกจากนั้นทางกรมสามัญศึกษาได้ให้ความกรุณาอนุญาตให้เก็บข้อมูล รวมทั้งครอบครัว.. คุณประสิทธิ์ ราห์วรรณ ซึ่งได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลด้วย ท้ายที่สุดขอขอบคุณ บิดา-มารดา พี่ ๆ, เพื่อน ๆ รุ่น 6, เพื่อน ๆ ราชินีบน และธรรมศาสตร์ และผู้มี ความสำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 11 โรงเรียน ซึ่งได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
ปัญหานำวิจัย	9
✓ สมมติฐานของการวิจัย	10
✓ ขอบเขตของการวิจัย	10
ตัวแปรในการวิจัย	11
คำจำกัดความในการวิจัย	13
ข้อจำกัดในการวิจัย	16
ประโยชน์ที่จะได้รับในการวิจัย	16
2 แนวความคิด, ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
3 ✓ ระเบียบวิธีวิจัย	44
✓ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
✓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การกำหนดคะแนนเพื่อการวิเคราะห์	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
หลักเกณฑ์การให้คะแนน	58

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
5	สรุป, อภิปรายผลและเสนอแนะ	80
	บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก ก.	ตารางเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูล	96
ภาคผนวก ข.	แบบสอบถาม	130
ภาคผนวก ค.	ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดกาญจนบุรี	145
ประวัติผู้เขียน		153

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ตัวแปรของสมมติฐาน	11
2	คาสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างเขต เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ การติดต่อกับสังคมภายนอก และการเปิดรับสื่อมวลชน	18
3	คาสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง เขต เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ การติดต่อกับสังคมภายนอก และลักษณะสมัยใหม่	71
4	การ เปิดรับสื่อมวลชนแต่ละชนิดและลักษณะสมัยใหม่	74
5	เปรียบเทียบคาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ควบคุมความสัมพันธ์ ของการ เปิดรับสื่อมวลชนกับเมื่อยังไม่ได้ควบคุมความสัมพันธ์ ของการ เปิดรับสื่อมวลชน	76
6	คาสหสัมพันธ์แบบพาเซียระหว่าง เขต เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ การ ติดต่อกับสังคมภายนอกกับลักษณะสมัยใหม่เมื่อควบคุมความ สัมพันธ์ของการ เปิดรับสื่อมวลชน	77
7	แสดงสัมประสิทธิ์การตกตอย ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและ คำนวณพยากรณ์	78
8	รอยละของเยาวชนจำแนกตามเขต	97
9	รอยละของเยาวชนจำแนกตามเพศ	97
10	รอยละของอาชีพของบิดาผู้ตอบแบบสอบถาม	97
11	รอยละของอาชีพของมารดาผู้ตอบแบบสอบถาม	98
12	รอยละของเยาวชนจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ	98
13	รอยละของระดับการศึกษาของบิดาผู้ตอบแบบสอบถาม	99
14	รอยละของระดับการศึกษาของมารดาผู้ตอบแบบสอบถาม	99
15	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับการติดต่อกับสังคมภายนอก	100
16	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับการเปิดรับสื่อมวลชน	100
17	รอยละของเยาวชนจำแนกตามความบ่อยครั้งของการเปิดรับ หนังสือพิมพ์	101

18	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามระยะเวลาที่เปิดรับหนังสือพิมพ์	102
19	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามสถานที่ที่เปิดรับหนังสือพิมพ์	102
20	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามช่วงเวลาที่ยินยอมเปิดรับหนังสือพิมพ์	103
21	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามรายชื่อหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมอ่าน	103
22	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามความเชื่อถือหนังสือพิมพ์	104
23	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามเนื้อหาที่เปิดรับจากหนังสือพิมพ์	105
24	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามลักษณะเนื้อหาของข่าวสารที่เปิดรับ จากหนังสือพิมพ์	107
25	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามเหตุผลในการเปิดรับข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์	107
26	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามความบ่อยครั้งของการเปิดรับ นิตยสาร	108
27	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับ นิตยสาร	108
28	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามสถานที่ที่เปิดรับนิตยสาร	109
29	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามนิตยสารที่ยินยอมอ่าน	109
30	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามความเชื่อถือสู่นิตยสาร	110
31	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามเนื้อหาที่เปิดรับจากนิตยสาร	111
32	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามลักษณะของข่าวสารที่เปิดรับ จากนิตยสาร	112
33	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามเหตุผลในการเปิดรับนิตยสาร	112
34	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามความบ่อยครั้งของการฟังวิทยุ	113
35	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการฟังวิทยุ	113
36	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามช่วงเวลาที่ยินยอมรับฟังวิทยุ	114
37	รอยละ ของเยาวยชนจำแนกตามสถานที่ที่เปิดรับฟังวิทยุ	114

38	รอยละของเยาวชนจำแนกตามสถานีวิทยที่นิยมเปิดรับฟัง	115
39	รอยละของเยาวชนจำแนกตามความเชื่อถือสื่อวิทย	115
40	รอยละของเยาวชนจำแนกตามเนื้อหาที่เปิดรับจากวิทย	116
41	รอยละของเยาวชนจำแนกตามลักษณะของข่าวสารที่เปิดรับจากวิทย	117
42	รอยละของเยาวชนจำแนกตามความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์	117
43	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระยะเวลาในการดูโทรทัศน์	118
44	รอยละของเยาวชนจำแนกตามสถานที่เปิดรับโทรทัศน์	118
45	รอยละของเยาวชนจำแนกตามสถานีวิทยที่นิยมเปิดรับ	119
46	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับความเชื่อถือสื่อโทรทัศน์	119
47	รอยละของเยาวชนจำแนกตามเนื้อหาที่เปิดรับจากโทรทัศน์	120
48	รอยละของเยาวชนจำแนกตามลักษณะของข่าวสารที่เปิดรับจาก โทรทัศน์	121
49	รอยละของเยาวชนจำแนกตามเหตุผลในการเปิดรับโทรทัศน์	121
50	รอยละของเยาวชนจำแนกตามความนิยมในสื่อมวลชน	122
51	รอยละของเยาวชนจำแนกตามความเชื่อถือข่าวสารจากโทรทัศน์, วิทย, หนังสือพิมพ์	122
52	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับการเปิดรับสื่อมวลชนและเขต	123
53	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับการเปิดรับสื่อมวลชนและเพศ	123
54	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับการเปิดรับสื่อมวลชนและ ฐานะทางเศรษฐกิจ	124
55	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับการเปิดรับสื่อมวลชนและ การติดต่อกับสังคมภายนอก	124
56	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับของลักษณะสมัยใหม่และเขต	125
57	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับของลักษณะสมัยใหม่และเพศ	125

58	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับของลักษณะสมัยใหม่และ ฐานะทางเศรษฐกิจ	126
59	รอยละของเยาวชนจำแนกตามระดับของลักษณะสมัยใหม่และ การติดต่อกับสังคมภายนอก	126
60	รอยละของเยาวชนจำแนกตามลักษณะสมัยใหม่และการเปิดรับ หนังสือพิมพ์	127
61	รอยละของเยาวชนจำแนกตามลักษณะสมัยใหม่และการเปิดรับ นิตยสาร	127
62	รอยละของเยาวชนจำแนกตามลักษณะสมัยใหม่และการเปิดรับวิทยุ	128
63	รอยละของเยาวชนจำแนกตามลักษณะสมัยใหม่และการเปิดรับ โทรทัศน์	128
64	รอยละของเยาวชนจำแนกตามลักษณะสมัยใหม่และระดับการเปิดรับ สื่อมวลชน	129